

Тема 9. Глобальна економіка як прогностична реальність

➔ **Мета:** дослідження особливостей сучасного етапу світового розвитку, факторів та напрямів його спрямування; вивчення механізмів розв'язання глобальних проблем. Структурувати знання щодо конфігурації глобальної системи координації розвитку і використання людських ресурсів, а також розробки їх сценаріїв.

Методичні вказівки до виконання практичних завдань

При опрацюванні даної теми доцільно розкрити сутність, особливості та глобальні фактори спрямування сучасного етапу світового розвитку.

Особливу увагу потрібно звернути на дослідження та аналіз наявних моделей економічного розвитку і стратегій глобалізації.

Окремо необхідно проаналізувати та узагальнити наявні перспективні сценарії глобального розвитку, розкрити конфігурацію глобальної системи координації розвитку і використання людських ресурсів, а також продемонструвати роль міжнародних організацій у керуванні цими процесами.

План

1. Сучасний етап світового розвитку: особливості, фактори, загрози.
2. Моделі економічного розвитку та можливі стратегії глобалізації.
3. Стратегії глобального розвитку світу.
4. Перспективні сценарії глобального розвитку.

Основні терміни і поняття

Технологічний уклад (перший, другий, третій, четвертий, п'ятий), промислова революція, «нова економіка», система, економічна система, розвиток, екстенсивний, інтенсивний, детенсивний економічний розвиток, прогрес, стагнація, регрес, глобальні загрози, глобальні ризики, глобальні проблеми, глобальні виклики, глобальні тенденції, глобальні актори (суб'єкти) програма розвитку ООН (ПРООН).

Завдання для самостійного виконання

 Тестові завдання. Виберіть правильну відповідь.

- 1) Серед факторів впливу на сучасний стан світового розвитку виділяють:
 - а) державну та військову міць країн;
 - б) урбанізацію, старіння населення та технологічні інновації;
 - в) інтенсифікацію використання природних ресурсів;
 - г) немає правильної відповіді.
- 2) Де була сформульована новітня модель економічного розвитку, що названа моделлю сталого (стійкого) розвитку?
 - а) Чикаго;
 - б) Женева;
 - в) Будапешт;

- г) Ріо-де-Жанейро.
- 3) Спільною рисою національних стратегій країн є:
 - а) фінансова допомога іншим країнам;
 - б) підвищення рівня життя;
 - в) збереження національних інтересів;
 - г) створення нових робочих місць.
- 4) Що означає термін "стратегія" в економіці?
 - а) Міжнародні програми економічного розвитку.
 - б) Співвідношення сил великих держав.
 - в) Мистецтво ведення війни.
 - г) Організаційна модель майбутньої поведінки суб'єктів.
- 5) Які основні фактори ускладнюють формування глобальних стратегій?
 - а) Технологічний розвиток країн.
 - б) Розмір території та чисельність населення.
 - в) Дефіцит сировинних ресурсів.
 - г) Сировинні ресурси.
- 6) Які організації розробляють міжнародні програми економічного розвитку?
 - а) Світовий банк та Міжнародний валютний фонд.
 - б) Програми розвитку ООН та Міжнародного валютного фонду.
 - в) Програми розвитку ООН (ПРООН).
 - г) Всі вище згадані організації.
- 7) Сценарій «Глобальна синхронність» відповідає:
 - а) дивергенції країн з уповільненням темпів зростання;
 - б) конвергенції країн з прискоренням темпів зростання;
 - в) конвергенції країн з уповільненням темпів зростання;
 - г) дивергенції країн з прискоренням темпів зростання.
- 8) Згідно з яким сценарієм фінансові центри впливу зміщуються до Азії:
 - а) «спіраль страху»;
 - б) «новий Халіфат»;
 - в) «Давоський мир»;
 - г) «РАХ Americana».
- 9) Розвиток подій за сценарієм «Новий халіфат»:
 - а) сприятиме розповсюдженню новітніх технологій на країни Сходу;
 - б) дозволить мусульманським країнам досягти рівня розвинутих;
 - в) призведе до сповільнення глобалізаційних процесів, економічного спаду та соціальних потрясінь;
 - г) усі відповіді неправильні.
- 10) Які країни претендують на статус альянсу найбільш розвинутих країн (бі-чи триполярного світу)?
 - а) Об'єднання з країн США, Китаю, Індії, Росії, ЄС, Японії.
 - б) Велика сімка.
 - в) Всі згадані у переліку країни.
 - г) П'ятірка постійних членів Ради Безпеки ООН.

Завдання 1. Аналіз міжнародних стратегій глобалізації.

Мета завдання: Дослідити та порівняти різні міжнародні стратегії глобалізації та їх вплив на економічний розвиток окремих країн, регіонів, світу.

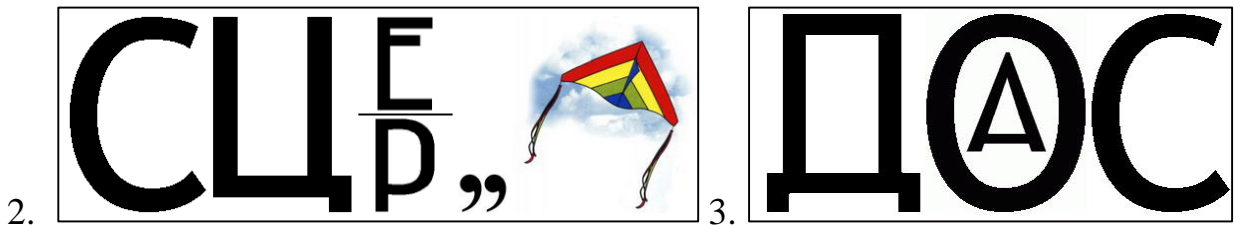
Рекомендації для виконання:

1. Оберіть одну з країн або регіонів світу (наприклад, ЄС, Китай, США тощо) і проведіть докладний аналіз її міжнародних стратегій глобалізації.
2. Дослідіть, які політичні, економічні та соціокультурні стратегії використовуються цією країною або регіоном для підтримки або обмеження процесів глобалізації.
3. Оцініть вплив цих стратегій на економічний розвиток та соціокультурні аспекти обраної країни або регіону.
4. Порівняйте результати вашого аналізу з іншими студентами, які обрали різні країни або регіони для вивчення.
5. Підготуйте коротку презентацію результатів вашого дослідження для обговорення на занятті.

Завдання 2. Знайдіть правильні твердження серед перелічених нижче:

1. У 1950–1960-х роках значну увагу почали приділяти структурним змінам, що мають передувати самопідтримуючому зростанню.
2. У 1980-х роках під значним впливом кризових явищ у світовому господарстві перші позиції зайняла неокласична концепція, в якій основний акцент зміщується на конструктивну роль вільних ринків, необхідність лібералізації економіки, її зовнішньої відкритості, приватизації власності, інституційної перебудови тощо.
3. Однією з проблем глобальної цивілізації є зростання недовіри країн-лідерів до країн, що розвиваються.
4. Економіка Індії має сприятливий демографічний профіль для економічного зростання, внаслідок зростання населення.
5. Могутність світових центрів визначається тільки розміром території.
6. Національні стратегії країн вважаються міжнародними, внаслідок їх впливу на світовий стан глобальної економіки.
7. Стратегічним вектором країн, що розвиваються, є підтримка неокейнсіанських тенденцій розвитку.
8. Сучасний стан глобалізаційних процесів вимагає від світового товариства здійснення узгодженої політичної стратегії подальшого розвитку.
9. Відповідно до своєї національної стратегії Китай керує світом з позиції сили.
10. Перспективні сценарії світового розвитку у переважній більшості песимістичні.
11. Незважаючи на зростання світового впливу економік країн, що розвиваються, лідерство провідних країн залишиться незмінним.

Завдання 3. Розв'яжіть ребуси

Питання для самостійного поглибленого вивчення теми

1. Сучасна специфіка структури глобальної економіки.
2. Перспективи реалізації ідеї «відкритого суспільства» та розвитку бізнесу у глобальному економічному просторі.
3. Проблеми глобальної трансформації економіки і суспільства у науковій концепції Б. Гаврилишина.
4. Глобальне поширення демократії та військових конфліктів.